

คู่มือการจัดทำแผนป้องกันและระงับอัคคีภัยภายในสำนักงาน ของสถานที่ราชการ

สารบัญ

หน้า

๑. กระบวนการจัดทำแผนป้องกันและระงับอัคคีภัย	๑
๑.๑ การแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำแผนป้องกันและระงับอัคคีภัย	๒
๑.๒ การจัดทำ (ร่าง) แผนป้องกันและระงับอัคคีภัย	๒
๑.๓ การพิจารณา (ร่าง) แผนป้องกันและระงับอัคคีภัย	๔
๑.๔ การอนุมัติแผนป้องกันและระงับอัคคีภัย	๔
๑.๕ การแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ และการปรับปรุง/แก้ไข/พัฒนาแผนป้องกันและระงับอัคคีภัย	๕
๒. เค้าโครงแผนป้องกันและระงับอัคคีภัย	๖
๒.๑ ความสำคัญของปัญหา	๘
๒.๒ วัตถุประสงค์ของแผน	๘
๒.๓ ขอบเขตของแผน	๙
๒.๔ ข้อมูลของหน่วยงาน	๙
๒.๕ การปฏิบัติก่อนเกิดอัคคีภัย	๑๐
• การตรวจตราความปลอดภัยเกี่ยวกับอัคคีภัย	๑๐
• การรณรงค์ เผยแพร่ และเสริมสร้างความรู้	๑๑
• การฝึกเพื่อทดสอบแผน	๑๑
• การเตรียมพร้อมสำหรับการอพยพหนีไฟ	๑๑

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
๒.๖ การปฏิบัติระหว่างเกิดอัคคีภัย	๑๒
• การปฏิบัติระหว่างเกิดอัคคีภัยในเวลาราชการ	๑๒
- การแจ้งเหตุเพลิงไหม้	๑๒
- การดับเพลิง	๑๓
- การอพยพหนีไฟ	๑๓
• การปฏิบัติระหว่างเกิดอัคคีภัยนอกเวลาราชการ	๑๕
• การปฏิบัติกรณีเพลิงไหม้ขั้นรุนแรง	๑๕
๒.๓/ การปฏิบัติหลังเกิดอัคคีภัย	๑๙
๒.๘ ภาคผนวก	๒๐
• ภาคผนวก ก บัญชีหน่วยงานติดต่อกรณีเกิดอัคคีภัย	๒๐
• ภาคผนวก ข แบบตรวจตราความปลอดภัย	๒๑
• ภาคผนวก ค แผนอพยพหนีไฟของหน่วยงาน	๒๓
• ภาคผนวก ง บัญชีรายชื่อเจ้าหน้าที่	๒๖

1 กระบวนการจัดทำแผนป้องกันและระงับอัคคีภัย

ปัจจุบันมีการนำเทคโนโลยี เครื่องมือ เครื่องจักร อุปกรณ์ สารเคมี และวัตถุดิบอันตรายมาใช้ในการกระบวนการผลิต การก่อสร้าง และการบริการ แต่ยังขาดการพัฒนาความรู้ความเข้าใจควบคู่กันไป ทำให้ส่งผลกระทบต่อผู้ใช้งานในด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ก่อให้เกิดอันตรายจนได้รับบาดเจ็บ พิการ ทูพพลภาพ และเสียชีวิต ซึ่งการป้องกันและระงับอัคคีภัยที่มีมาตรฐานเป็นมาตรการสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้ผู้ปฏิบัติงานได้รับความปลอดภัยในการทำงาน

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในฐานะหน่วยงานกลางของรัฐในการดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของประเทศได้เล็งเห็นความสำคัญของการดำเนินงานเพื่อป้องกันและระงับอัคคีภัยภายในสำนักงานฯ เนื่องจากในสถานที่ปฏิบัติงานโดยเฉพาะหน่วยงานราชการมีปัจจัยเสี่ยงที่อาจทำให้เกิดอัคคีภัยได้ง่ายหลายปัจจัย เช่น มีการใช้อุปกรณ์ไฟฟ้า เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องถ่ายเอกสาร มีการเก็บเอกสารของทางราชการ เป็นต้น ประกอบกับพระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ.๒๕๕๔ มาตรา ๓ จึงกำหนดให้ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น และกิจการอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวงจัดให้มีมาตรฐานในการบริหารและการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานในหน่วยงานของตนไม่ต่ำกว่ามาตรฐานความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน โดยดำเนินการเกี่ยวกับ การป้องกันและระงับอัคคีภัยกำหนดให้เป็นไปตามกฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหาร จัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับการป้องกัน และระงับอัคคีภัย พ.ศ.๒๕๕๕ ข้อ ๔ ในสถานประกอบกิจการที่มีลูกจ้างตั้งแต่สิบคนขึ้นไป ให้นายจ้าง จัดให้มีระบบป้องกันและระงับอัคคีภัยในสถานประกอบกิจการ เช่น จัดให้มีแผนป้องกันและระงับอัคคีภัย ประกอบด้วย การตรวจตรา การอบรม การรณรงค์ป้องกันอัคคีภัย การดับเพลิง การอพยพหนีไฟ และการบรรเทาทุกข์ ฯลฯ

นอกจากนี้ กระทรวงมหาดไทยได้มีข้อสั่งการเกี่ยวกับการเพิ่มความระมัดระวังในการป้องกัน และระงับอัคคีภัยในสถานที่ราชการ เมื่อคราวประชุมหารือราชการสำคัญ เมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๐ ณ ห้องประชุม ๑ อาคารศาลาว่าการกระทรวงมหาดไทย ซึ่งมีปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นประธาน และมีข้อสั่งการให้ทุกหน่วยงานเพิ่มความระมัดระวังในการป้องกันและระงับอัคคีภัยในสถานที่ราชการ และหมั่นตรวจตราระบบความปลอดภัยภายในอาคารอยู่เสมอ เพื่อมิให้เกิดอัคคีภัยในสถานที่ราชการ และสถานที่สำคัญอื่นๆ ในพื้นที่ จัดทำและปรับปรุงแผนป้องกันและระงับอัคคีภัยในหน่วยงานให้เป็นปัจจุบัน โดยให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยสนับสนุนข้อมูลองค์ความรู้ในการจัดทำแผนแก่หน่วยงานต่างๆ ให้สอดคล้องตามบริบทของพื้นที่และสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติได้จริงอย่างเป็นรูปธรรม

การจัดทำแผนป้องกันและระงับอัคคีภัย มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายหน่วยงาน จึงจำเป็นต้องมีการบูรณาการความร่วมมือกับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างการยอมรับ สร้างความรู้สึกของความเป็นเจ้าของ นำไปสู่การได้มาซึ่งแผนป้องกันและระงับอัคคีภัยที่เป็นไปได้ในทางปฏิบัติ ดังนี้

๑. กระบวนการจัดทำแผนป้องกันและระงับอัคคีภัย

๑.๑ แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำแผนป้องกันและระงับอัคคีภัย เพื่อให้เป็นเวทีในการบูรณาการความร่วมมือและสร้างการมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนป้องกันและระงับอัคคีภัย เช่น

- คณะทำงานจัดทำแผนป้องกันและระงับอัคคีภัยของศาลากลางจังหวัด
ควรมีองค์ประกอบ ดังนี้

- ประธานคณะทำงานฯ: ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือรองผู้ว่าราชการจังหวัด
- คณะทำงานฯ: ผู้แทนหน่วยงานทุกหน่วยงานที่ปฏิบัติงานในอาคารศาลากลางจังหวัด หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้เชี่ยวชาญด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัย มุขนิธอาสาสมัครกู้ชีพกู้ภัย เป็นต้น

- คณะทำงานและเลขานุการฯ: หัวหน้าสำนักงานจังหวัด หรือหัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด หรือหัวหน้าหน่วยงานที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย

ทั้งนี้ จังหวัดสามารถพิจารณาแต่งตั้งผู้เข้าร่วมเป็นคณะทำงานฯ ตามที่เห็นควร

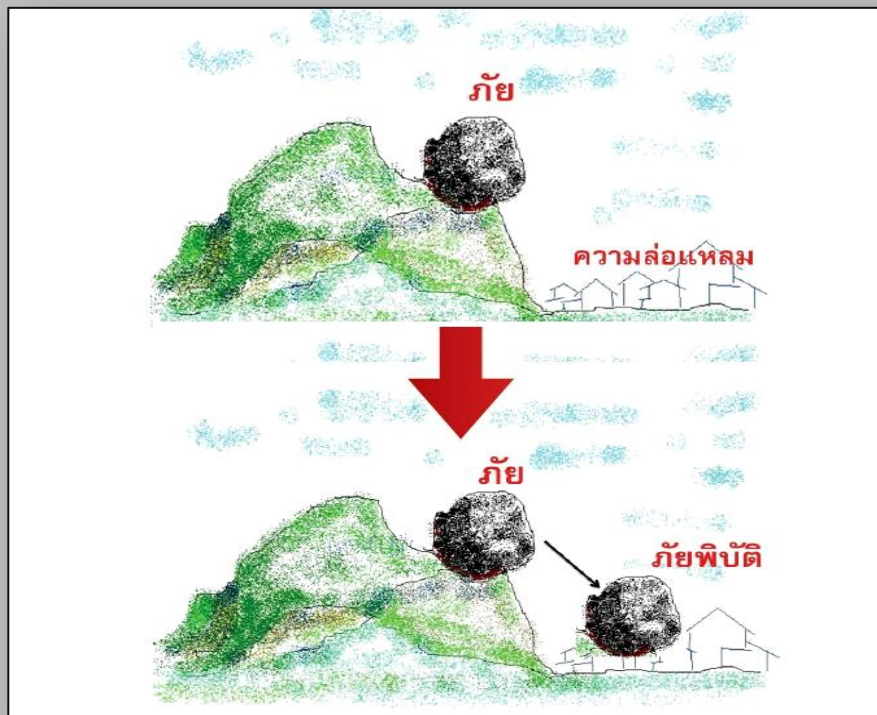
๑.๒ การจัดทำ (ร่าง) แผนป้องกันและระงับอัคคีภัย

คณะทำงานฯ ร่วมกันจัดทำ (ร่าง) แผนป้องกันและระงับอัคคีภัย โดยมีแนวทางในการดำเนินการดังนี้

๑) **วิเคราะห์ สังเคราะห์กฎหมาย ระเบียบ แผน และแนวปฏิบัติในการป้องกันและระงับอัคคีภัยที่เกี่ยวข้อง** เพื่อกำหนดกรอบแนวทางและขอบเขตแผนป้องกันและระงับอัคคีภัยภายในสำนักงานฯ ที่สอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบ แผน และแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง เช่น พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐ พระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. ๒๕๕๔ กฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหารจัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับการป้องกันและระงับอัคคีภัย พ.ศ. ๒๕๕๕ พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เป็นต้น

๒) **ประเมินความเสี่ยงอันตรายจากอัคคีภัย**

การประเมินความเสี่ยงอันตรายจากอัคคีภัยให้ประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินความเสี่ยงจากสาธารณภัย (การลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย.กระทรวงมหาดไทย กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, ธันวาคม ๒๕๕๖) ซึ่งได้กล่าวว่า “ความเสี่ยงจากสาธารณภัย” หมายถึง “โอกาสที่จะเกิดการสูญเสียจากสาธารณภัย ทั้งต่อชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สิน ความเป็นอยู่ และภาคบริการต่างๆ ในชุมชนใด ชุมชนหนึ่ง ณ ห้วงเวลาใดเวลาหนึ่งในอนาคต” สามารถแทนด้วยสมการแสดงความสัมพันธ์ของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยง ได้แก่ ภัย ความล่อแหลม ความเปราะบาง และศักยภาพ ดังนี้

ที่มา : ศูนย์เตรียมความพร้อมป้องกันภัยพิบัติแห่งเอเชีย, ๒๕๕๓
(The Asian Disaster Preparedness Center :ADPC)

$$\text{ความเสี่ยงจากสาธารณภัย (DR)} = \frac{\text{ภัย (H)} \times \text{ความล่อแหลม (E)} \times \text{ความเปราะบาง (V)}}{\text{ศักยภาพ (C)}}$$

- ภัย (Hazard) คือ เหตุการณ์หรืออันตรายที่เกิดขึ้นจากธรรมชาติหรือจากการกระทำของมนุษย์ที่อาจนำมาซึ่งความสูญเสียต่อทรัพย์สิน ตลอดจนทำให้เกิดผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม
- ความล่อแหลม (Exposure) คือ การที่สิ่งใดๆ ก็ตามมีสถานที่ตั้งอยู่ภายในอาณาบริเวณพื้นที่ที่อาจจะเกิดภัยและมีโอกาสได้รับความเสียหายจากภัยนั้นๆ ได้ เช่น ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัย ทรัพย์สิน อาคารบ้านเรือน กิจกรรมร้านค้า หรือสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่อยู่ในพื้นที่ที่อาจจะเกิดภัย
- ความเปราะบาง (Vulnerability) คือ ปัจจัยหรือสถานะใดๆ ที่ทำให้ชุมชนหรือสังคมขาดความสามารถในการป้องกันตนเอง หรือไม่สามารถรับมือกับภัยอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้น หรือกระทั่งไม่สามารถรับมือกับภัยอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้น หรือแม้กระทั่งไม่สามารถฟื้นฟูชีวิต สังคม และสภาพแวดล้อมได้ อย่างรวดเร็วจากความเสียหายที่เกิดขึ้นได้ เช่น โครงสร้างอาคารไม่แข็งแรง ไม่มีความรู้ในการรับมือกับภัย ความขัดแย้งในชุมชน ฯลฯ

- ศักยภาพ (Capacity) คือ ความรู้ ทักษะ และทรัพยากรต่างๆ ที่มีอยู่ในชุมชน สังคม หรือหน่วยงานใดๆ ที่สามารถนำมาใช้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ เช่น ชุมชนมีความรู้ในการช่วยเหลือตนเองและสามารถรับมือกับภัยต่างๆ ได้ ความพร้อมของอุปกรณ์และเครื่องมือต่างๆ เป็นต้น

การประเมินความเสี่ยงอันตรายจากอัคคีภัยจึงเป็นกระบวนการที่ช่วยประเมินระดับ ความเสี่ยงที่ชุมชนหรือสังคมมีต่ออัคคีภัย โดยมีการวิเคราะห์ปัจจัยเสี่ยงในด้านที่เกี่ยวข้องกับภัย ความล่อแหลม และความเปราะบางที่จะก่อให้เกิดอันตรายต่อมนุษย์ ทรัพย์สิน การบริการ การดำรงชีพ สิ่งแวดล้อม และอื่นๆ

๓) ประเมินศักยภาพของหน่วยงาน ในการประเมินศักยภาพของหน่วยงาน ให้จังหวัดทำการประเมินศักยภาพและขีดความสามารถของหน่วยงาน ในการจัดการอัคคีภัยที่เกิดขึ้น ให้ยุติโดยเร็วได้มากน้อยเพียงใด โดยหน่วยงานควรรวบรวมข้อมูลสำคัญ ดังนี้

- ข้อมูลบุคลากร เช่น รายชื่อบุคลากรที่ปฏิบัติงานประจำของแต่ละหน่วยงาน ฯลฯ
- ข้อมูลเครื่องมือ เครื่องใช้ วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการป้องกันและระงับอัคคีภัย เช่น เครื่องดับเพลิงแบบเคลื่อนย้ายได้ รถน้ำดับเพลิง อุปกรณ์ตรวจจับควัน (Smoke Detector) อุปกรณ์แจ้งเตือนเพลิงไหม้ (Fire Alarm) อุปกรณ์ปฐมพยาบาลเบื้องต้น ฯลฯ

- ข้อมูลหน่วยงาน เช่น แผนผังอาคาร สถานีดับเพลิงใกล้เคียง โรงพยาบาลใกล้เคียง สถานีตำรวจใกล้เคียง อ่างเก็บน้ำ/แหล่งน้ำสำหรับดับเพลิง มูลนิธิ/องค์กรสาธารณกุศลใกล้เคียง พร้อมสถานที่ติดต่อและเบอร์โทรศัพท์ติดต่อ กรณีเกิดอัคคีภัย ฯลฯ

๔) นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ สังเคราะห์ การประเมินความเสี่ยง และการประเมินศักยภาพของหน่วยงาน มาเป็นพื้นฐานในการจัดทำ (ร่าง) แผนป้องกันและระงับอัคคีภัย โดยยึดหลักการสำคัญ คือ การมีส่วนร่วมของทุกส่วน/ฝ่ายที่เกี่ยวข้องและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

๑.๓ การพิจารณา (ร่าง) แผนป้องกันและระงับอัคคีภัย

ให้จังหวัดประชุมจัดประชุมคณะทำงานจัดทำแผนป้องกันและระงับอัคคีภัย เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ (ร่าง) แผนป้องกันและระงับอัคคีภัย ก่อนนำเสนอผู้ว่าราชการจังหวัด อนุมัติใช้แผนต่อไป

๑.๔ การอนุมัติแผนป้องกันและระงับอัคคีภัย

: ให้จังหวัดนำ (ร่าง) แผนป้องกันและระงับอัคคีภัยที่คณะทำงานฯ ได้ให้ความเห็นชอบแล้ว เสนอผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ลงนามอนุมัติเพื่อให้หน่วยงานใช้เป็นแผนหลักในการเตรียมพร้อมรองรับ เหตุการณ์เมื่อเกิดอัคคีภัยและเป็นแนวทางในการเตรียมความพร้อมเพื่อป้องกันและลดความเสี่ยงต่อ อัคคีภัยที่อาจเกิดขึ้น

๑.๕ การแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ และการปรับปรุง/แก้ไข/พัฒนาแผนป้องกันและระงับอัคคีภัย

๑) สร้างการรับรู้เกี่ยวกับแผนป้องกันและระงับอัคคีภัยให้แก่บุคลากรของหน่วยงาน ผ่านกลไกต่างๆ เช่น การประชุมประจำเดือน การจัดการความรู้ (Knowledge Management: KM) ของหน่วยงาน เป็นต้น

๒) จัดตั้งกลไกในการติดตามผลการดำเนินงานของหน่วยงานที่รับมอบหมายภารกิจ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษตามแผนป้องกันและระงับอัคคีภัย เช่น การแต่งตั้งคณะทำงาน ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนป้องกันและระงับอัคคีภัย เป็นต้น

๓) จังหวัดควรกำหนดให้มีการฝึกเพื่อทดสอบแผนป้องกันและระงับอัคคีภัยที่จัดทำขึ้น ว่าสามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้จริงมากน้อยเพียงใด พบปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามแผนหรือไม่ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการปรับปรุง/แก้ไข/พัฒนาแผนป้องกันและระงับอัคคีภัยให้สามารถนำไปใช้ได้จริงและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๔) กำหนดแนวทางปฏิบัติในการปรับปรุง/ทบทวนแผน เช่น ในกรณีที่ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ อัคคีภัยหรือมาตรการ/แนวทางปฏิบัติการป้องกันและระงับอัคคีภัยที่ได้กำหนดไว้ในแผนนี้เปลี่ยนแปลงไป ให้จังหวัดร่วมกันปรับปรุงหรือทบทวนแผนให้เป็นปัจจุบันโดยเร็ว

๒ เค้าโครงแผนป้องกันและระงับอัคคีภัย

กฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหาร จัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับการป้องกันและระงับอัคคีภัย พ.ศ.๒๕๕๕ กำหนดให้นายจ้าง จัดให้มีระบบป้องกันและระงับอัคคีภัยในสถานประกอบกิจการ เช่น จัดให้มีแผนป้องกันและระงับอัคคีภัย ประกอบด้วย การตรวจตรา การอบรม การรณรงค์ป้องกันอัคคีภัย การดับเพลิง การอพยพหนีไฟ และการบรรเทาทุกข์ ฯลฯ ประกอบกับมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ กำหนดให้ ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และรัฐวิสาหกิจทุกแห่งถือปฏิบัติตามมาตรการและแนวทางในการป้องกันการ เกิดอัคคีภัยในสถานที่ราชการ หน่วยงานของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ โดยการจัดทำแผนหรือมาตรการ ป้องกันและระงับอัคคีภัย อุบัติภัยขึ้นภายในหน่วยงาน จัดให้มีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ตามหลักสูตร การดับเพลิงเบื้องต้น และให้มีการฝึกซ้อมแผนให้เป็นไปตามแผนของแต่ละหน่วยงานที่จัดทำขึ้น

กระทรวงมหาดไทยได้มอบหมายให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยสนับสนุนข้อมูลองค์ความรู้ ในการจัดทำแผนป้องกันและระงับอัคคีภัยแก่หน่วยงานต่างๆ ให้สอดคล้องตามบริบทของพื้นที่และสามารถ นำไปใช้ในการปฏิบัติได้จริงอย่างเป็นรูปธรรม กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจึงจัดทำ**เค้าโครง แผนป้องกันและระงับอัคคีภัยขึ้น** เพื่อให้จังหวัดใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนป้องกันและระงับอัคคีภัย รองรับเหตุการณ์อัคคีภัยที่อาจจะเกิดขึ้นซึ่งมีรายละเอียดประกอบด้วย ๘ หัวข้อ **ทั้งนี้ ขอให้จังหวัด พิจารณาปรับใช้ให้สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพพื้นที่**

แผนภาพแสดง : คำาโครงการแผนป้องกันและระงับอัคคีภัย

โดยมีรายละเอียดคำาโครงการแผนป้องกันและระงับอัคคีภัยในแต่ละหัวข้อดังนี้

๑. ความสำคัญของปัญหา

* ให้อธิบายถึงความสำคัญของปัญหาอัคคีภัยที่อาจเกิดขึ้นในบริเวณสำนักงาน / เหตุผลที่จังหวัดต้องจัดทำแผนป้องกันและระงับอัคคีภัยขึ้น โดยควรอ้างอิงกฎหมาย/ระเบียบ/มติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง เช่น

- พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐ พระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ.๒๕๕๔
- กฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหาร จัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับการป้องกันและระงับอัคคีภัย พ.ศ.๒๕๕๕
- มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ เรื่อง มาตรการและแนวทางในการป้องกันการเกิดอัคคีภัยในสถานที่ราชการ หน่วยงานของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ
- ข้อสั่งการของกระทรวงมหาดไทยเกี่ยวกับการเพิ่มความระมัดระวังในการป้องกันและระงับอัคคีภัยในสถานที่ราชการ

ฯลฯ

๒. วัตถุประสงค์ของแผน

* ให้ระบุผลลัพธ์สุดท้ายที่แผนป้องกันและระงับอัคคีภัยต้องการจะบรรลุให้ชัดเจน และควรกำหนดวัตถุประสงค์ที่สามารถวัดผลได้อย่างเป็นรูปธรรม เช่น

- เพื่อกำหนดมาตรการในการป้องกันการเกิดอัคคีภัยและลดความเสี่ยงต่อการเกิดอัคคีภัยในบริเวณศาลากลางจังหวัด
- เพื่อกำหนดบทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่หน่วยงานต่างๆ ในการปฏิบัติการป้องกันและระงับอัคคีภัยให้ชัดเจนและเป็นระบบ
- เพื่อให้การประสานงานระหว่างหน่วยงานต่างๆ ที่ปฏิบัติงานในศาลากลางจังหวัดในการปฏิบัติตามแผนป้องกันและระงับอัคคีภัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นระบบ
- เพื่อสร้างความตระหนักแก่เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในอาคารศาลากลางจังหวัดถึงอันตรายของอัคคีภัยและสามารถปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องปลอดภัยเมื่อเกิดอัคคีภัย

ฯลฯ

๓. ขอบเขตของแผน

* ให้ระบุขอบเขตการใช้แผนป้องกันและระงับอัคคีภัยให้ชัดเจน เช่น

แผนป้องกันและระงับอัคคีภัยภายในสำนักงานของศาลากลางจังหวัดฉบับนี้ใช้ในการป้องกันและระงับอัคคีภัยที่อาจเกิดขึ้นในบริเวณศาลากลางจังหวัด ทั้งในเวลาราชการและนอกเวลาราชการ ซึ่งหากอัคคีภัยที่เกิดขึ้นมีความรุนแรงจนเกินขีดความสามารถในการควบคุมให้การปฏิบัติเป็นไปตามอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ฯลฯ

๔. ข้อมูลของหน่วยงาน

๔.๑ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับหน่วยงาน

* ให้ระบุข้อมูลทั่วไปของหน่วยงาน เช่น

- ที่ตั้งของหน่วยงาน (ควรมีแผนที่/แผนผังของอาคารที่แสดงจุดเสี่ยงต่อการเกิดอัคคีภัย ระบบไฟฟ้า ระบบประปา ตำแหน่งการติดตั้งอุปกรณ์ดับเพลิง ฯลฯ)

- ปัจจัยเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดอัคคีภัย (เช่น การใช้สถานที่จัดเก็บเอกสารต่างๆ การใช้อุปกรณ์ไฟฟ้า ลักษณะของอาคาร ความพร้อมของอุปกรณ์ป้องกันและระงับอัคคีภัย การใช้สารเคมีที่อาจเป็นเชื้อเพลิง ฯลฯ)

๔.๒ ข้อมูลบุคลากร

* ให้ระบุข้อมูลบุคลากรของแต่ละหน่วยงาน เช่น จำนวนคน จำแนกเพศชาย-หญิง จำนวนผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นกรณีพิเศษ (กลุ่มเปราะบาง : ผู้พิการ เด็ก สตรี) ฯลฯ เช่น

ที่	หน่วยงาน	ข้อมูลบุคลากร (คน)			
		จำนวน	ชาย	หญิง	ผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือพิเศษ
๑	สำนักงานจังหวัด				
๒	สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด				
๓	สำนักงานแรงงานจังหวัด				
	ฯลฯ				

๔.๓ ข้อมูลเครื่องมือ เครื่องจักร วัสดุอุปกรณ์เกี่ยวกับการป้องกันและระงับอัคคีภัย

* ให้ระบุข้อมูลจำนวน/ สภาพการใช้งานของเครื่องมือ เครื่องจักร วัสดุอุปกรณ์เกี่ยวกับการป้องกันและระงับอัคคีภัยของหน่วยงาน เช่น เครื่องดับเพลิงแบบเคลื่อนย้ายได้ รถน้ำดับเพลิง อุปกรณ์ตรวจจับควัน (Smoke Detector) อุปกรณ์แจ้งเตือนเพลิงไหม้ (Fire Alarm) อุปกรณ์ปฐมพยาบาลเบื้องต้น เป็นต้น

ฯลฯ

๕. การปฏิบัติก่อนเกิดอัคคีภัย

เป็นการดำเนินมาตรการ/กิจกรรมต่างๆ เพื่อป้องกันและเตรียมพร้อมเผชิญเหตุการณ์อัคคีภัยไว้ล่วงหน้า ซึ่งจะเป็นการลดความรุนแรงและลดความสูญเสียที่อาจเกิดขึ้นให้น้อยที่สุด โดยมีมาตรการ/กิจกรรมที่ดำเนินการ เช่น

๕.๑ การตรวจตราความปลอดภัยเกี่ยวกับอัคคีภัย

* ให้มอบหมายหน่วยงานรับผิดชอบในการตรวจตราความปลอดภัยเกี่ยวกับอัคคีภัยของจังหวัด พร้อมทั้ง ให้กำหนดแนวทางการตรวจตราความปลอดภัยต่างๆ เช่น

ให้...(ระบุหน่วยงานรับผิดชอบ)...เป็นหน่วยรับผิดชอบในการตรวจตราความปลอดภัยเกี่ยวกับอัคคีภัยของจังหวัด เช่น ปลั๊กไฟฟ้า เครื่องดับเพลิงแบบเคลื่อนย้ายได้ อุปกรณ์ตรวจจับควัน (Smoke Detector) อุปกรณ์แจ้งเตือนเพลิงไหม้ (Fire Alarm) ฯลฯ โดยดำเนินการ ดังนี้

- ให้ทุกหน่วยงานมอบหมายเจ้าหน้าที่รับผิดชอบการตรวจตราความปลอดภัยเกี่ยวกับอัคคีภัยให้ชัดเจน โดยให้ระบุชื่อ - นามสกุล ตำแหน่ง และเบอร์โทรศัพท์ติดต่อ

- จัดทำแบบฟอร์มการตรวจตราความปลอดภัยเกี่ยวกับอัคคีภัย (ตัวอย่างแบบตรวจตราความปลอดภัยเกี่ยวกับอัคคีภัย ตามภาคผนวก ข)

- สำนักรวบรวมความปลอดภัยเกี่ยวกับอัคคีภัยในบริเวณสำนักงาน ว่าพร้อมใช้งานหรือไม่

- จัดทำรายงานผลการตรวจตราความปลอดภัยให้ผู้บังคับบัญชาทราบ ทั้งนี้ หากพบข้อบกพร่อง/ใช้งานไม่ได้ให้เสนอผู้บังคับบัญชา เพื่อสั่งการให้ปรับปรุงแก้ไขโดยด่วน

ฯลฯ

๕.๒ การรณรงค์ เผยแพร่ และเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและระงับอัคคีภัย

* ให้มอบหมายหน่วยงานรับผิดชอบการรณรงค์ เผยแพร่ และเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและระงับอัคคีภัยให้แก่เจ้าหน้าที่ของจังหวัด เพื่อให้เจ้าหน้าที่ทุกคนมีจิตสำนึกในการร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหาคคีภัยอย่างจริงจัง เช่น

ให้...(ระบุหน่วยงานรับผิดชอบ)...จัดกิจกรรม/โครงการในการรณรงค์ เผยแพร่ และเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและระงับอัคคีภัยแก่เจ้าหน้าที่ของจังหวัด เช่น วิธีการแจ้งเหตุเพลิงไหม้ การใช้อุปกรณ์ดับเพลิงเบื้องต้น การอพยพหนีไฟ การปฏิบัติตนให้ปลอดภัยเมื่อต้องเผชิญเหตุเพลิงไหม้ ฯลฯ

๕.๓ การฝึกเพื่อทดสอบแผนป้องกันและระงับอัคคีภัย

* ให้มอบหมายหน่วยงานรับผิดชอบการฝึกเพื่อทดสอบแผนป้องกันและระงับอัคคีภัย พร้อมทั้งประเมินผลการฝึกเพื่อทดสอบแผนดังกล่าว เพื่อนำข้อมูลมาประกอบในการปรับปรุง ทบทวน และแก้ไขแผนป้องกันและระงับอัคคีภัยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เช่น

ให้...(ระบุหน่วยงานรับผิดชอบ)...เป็นหน่วยรับผิดชอบการฝึกเพื่อทดสอบแผนป้องกันและระงับอัคคีภัย พร้อมทั้ง ประเมินผลการฝึกเพื่อทดสอบแผนดังกล่าวและประมวลข้อมูลมาประกอบในการปรับปรุง ทบทวน และแก้ไขแผนป้องกันและระงับอัคคีภัย โดยทำการฝึกทดสอบแผนอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง หรือเป็นประจำทุกเดือน ฯลฯ

๕.๔ การเตรียมพร้อมสำหรับการอพยพหนีไฟ

* ให้กำหนดแนวทางปฏิบัติเพื่อเตรียมความพร้อมไว้ก่อนล่วงหน้า หากมีการอพยพหนีไฟ โดยให้ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดทำแผนอพยพหนีไฟ การจัดทำบัญชีรายชื่อเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน การจัดทำบัญชีเอกสารและทรัพย์สินทางราชการสำคัญที่ต้องขนย้าย การมอบหมายเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในการขนย้ายทรัพย์สินทางราชการ เช่น

ให้...(ระบุหน่วยงานรับผิดชอบ)...ดำเนินการเพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการอพยพหนีไฟ ดังนี้

๑. จัดทำแผนการอพยพหนีไฟของแต่ละหน่วยงาน โดยให้กำหนดผู้นำการอพยพ ผู้ตรวจสอบยอดผู้อพยพ เส้นทางหนีไฟ จุดรวมพล สัญลัักษณ์สำหรับใช้นำการอพยพ ข้อปฏิบัติในการอพยพ ฯลฯ (ตัวอย่างแผนอพยพหนีไฟ ตามภาคผนวก ค)

๒. จัดทำบัญชีรายชื่อเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานประจำของแต่ละหน่วยงาน สำหรับใช้ในการตรวจสอบยอดผู้อพยพ โดยให้ทำการปรับปรุงบัญชีรายชื่อเจ้าหน้าที่ให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ (ตัวอย่างบัญชีรายชื่อเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานตามภาคผนวก ง)

๓. จัดทำบัญชีเอกสารและทรัพย์สินสำคัญทางราชการที่ต้องขนย้ายเมื่อเกิดเหตุเพลิงไหม้ พร้อมทั้งจัดทำสัญลักษณ์เรียงลำดับความสำคัญ เช่น หมายเลข ๑ = ขนย้ายลำดับที่ ๑, หมายเลข ๒ = ขนย้ายลำดับที่ ๒, หมายเลข ๓ = ขนย้ายลำดับที่ ๓ เป็นต้น

๔. มอบหมายเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในการขนย้ายและเก็บรักษาทรัพย์สิน เอกสาร และทรัพย์สินสำคัญของทางราชการตามบัญชีที่จัดทำขึ้น

ฯลฯ

๖. การปฏิบัติระหว่างเกิดอัคคีภัย

* ให้กำหนดแนวทางปฏิบัติระหว่างเกิดอัคคีภัย ทั้งในเวลาราชการและนอกเวลาราชการ เพื่อให้การปฏิบัติการเมื่อเกิดอัคคีภัยเป็นไปอย่างมีระบบ ชัดเจน และไม่สับสน โดยให้กำหนดแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการแจ้งเหตุเพลิงไหม้ การดับเพลิง การอพยพหนีไฟ เช่น

๖.๑ การปฏิบัติระหว่างเกิดอัคคีภัยในเวลาราชการ

๖.๑.๑ การแจ้งเหตุเพลิงไหม้

* ให้กำหนดจุดรับแจ้งเหตุเพลิงไหม้ ช่องทางการแจ้งเหตุเพลิงไหม้ แนวทางการแจ้งเหตุเพลิงไหม้ พร้อมทั้ง กำหนดผู้ทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยการดับเพลิงให้ชัดเจน

๑. ให้...(ระบุหน่วยงานรับผิดชอบ)...เป็นหน่วยงานรับแจ้งเหตุเพลิงไหม้ โดยให้แจ้งเหตุเพลิงไหม้ผ่านหมายเลข...(ระบุหมายเลขโทรศัพท์ที่กำหนดเป็นจุดรับแจ้งเหตุเพลิงไหม้)...หรือทางวิทยุสื่อสารคลื่นความถี่หลัก...(ระบุคลื่นความถี่วิทยุที่ใช้เป็นข่ายในการแจ้งเหตุเพลิงไหม้)...

๒. ให้...(ระบุบุคคลผู้รับผิดชอบ)...เป็นผู้อำนวยความสะดวกดับเพลิง ตามแผนป้องกันและระงับอัคคีภัยของศาลากลางจังหวัด

๓. ให้ผู้พบเห็นเหตุการณ์คนแรกตัดสินใจว่าสามารถดับเพลิงได้ด้วยตนเองหรือไม่ พร้อมทั้งแจ้งเหตุเพลิงไหม้ไปยังจุดดับแจ้งเหตุเพลิงไหม้...(ระบุหมายเลขโทรศัพท์ที่กำหนดเป็นจุดรับแจ้งเหตุเพลิงไหม้)...หรือทางวิทยุสื่อสารคลื่นความถี่หลัก...(ระบุคลื่นความถี่วิทยุที่ใช้เป็นข่ายในการแจ้งเหตุเพลิงไหม้)...

ฯลฯ

๖.๑.๒ การดับเพลิง

* ให้กำหนดแนวทางปฏิบัติในการดับเพลิงให้ชัดเจน เช่น

๑. เมื่อเจ้าหน้าที่ที่อยู่ประจำจุดรับแจ้งเหตุเพลิงไหม้ได้รับการร้องขอความช่วยเหลือหรือได้รับแจ้งเหตุเพลิงไหม้ให้เข้าทำการดับเพลิงทันที พร้อมทั้ง แจ้งหัวหน้าหน่วยงานเข้าบัญชาการเหตุการณ์ในฐานะผู้อำนวยการดับเพลิง
๒. หากเพลิงไหม้มีความรุนแรงลุกลามจนเกินขีดความสามารถในการควบคุมให้แจ้งเหตุเพลิงไหม้ไปยังสถานีดับเพลิงใกล้เคียงผ่านหมายเลข ๑๙๙ พร้อมทั้ง สั่งการให้อพยพหนีไฟตามแผนอพยพหนีไฟที่จัดทำไว้

ฯลฯ

๖.๑.๓ การอพยพหนีไฟ

* ให้กำหนดแนวทางปฏิบัติในการอพยพหนีไฟ เมื่อเพลิงไหม้ลุกลามและไม่สามารถดับเพลิงเบื้องต้นได้ เช่น

๑. หากเพลิงไหม้มีความรุนแรงลุกลามจนเกินขีดความสามารถในการควบคุมของจังหวัดให้ผู้อำนวยการดับเพลิงเป็นผู้สั่งการให้อพยพหนีไฟตามแผนอพยพหนีไฟ
๒. เมื่อผู้อำนวยการดับเพลิงได้สั่งการอพยพหนีไฟให้ผู้นำอพยพ (ตามที่กำหนดไว้ในแผนอพยพหนีไฟ) นำอพยพเจ้าหน้าที่ไปตามเส้นทางอพยพที่กำหนดไปยังจุดรวมพลโดยเร็ว
๓. ให้ผู้ตรวจสอบยอดผู้อพยพ (ตามที่กำหนดไว้ในแผนอพยพหนีไฟ) ทำการตรวจสอบยอดจำนวนเจ้าหน้าที่ ณ จุดรวมพล กรณีพบจำนวนเจ้าหน้าที่ครบถ้วนให้นำอพยพไปยังจุดรองรับการอพยพ หากไม่ครบถ้วนให้รายงานผู้อำนวยการดับเพลิงสั่งการให้เข้าทำการค้นหาผู้ที่อาจติดค้างอยู่ในพื้นที่เกิดเหตุ
๔. หากค้นพบผู้ได้รับบาดเจ็บให้รายงานผู้บัญชาการเหตุการณ์ทันที พร้อมทั้งช่วยเหลือผู้บาดเจ็บมายังจุดปฐมพยาบาล หากมีผู้ได้รับบาดเจ็บรุนแรงให้ส่งต่อไปยังโรงพยาบาลใกล้เคียง
๕. เมื่อเพลิงสงบให้ผู้อำนวยการดับเพลิงสั่งการให้เจ้าหน้าที่อพยพกลับ

ฯลฯ

ทั้งนี้ ควรจัดทำแผนภาพแสดงแนวทางปฏิบัติในการอพยพหนีไฟเพื่อให้เจ้าหน้าที่ทุกคนเข้าใจและปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน เช่น

(ตัวอย่าง)

แผนภาพ : การอพยพหนีไฟ

๖.๒ การปฏิบัติระหว่างเกิดอัคคีภัยนอกเวลาราชการ

* ให้มอบหมายหน่วยงานรับผิดชอบ พร้อมกำหนดแนวทางปฏิบัติในการแก้ไข
ปัญหาอัคคีภัยที่อาจเกิดขึ้นในระหว่างนอกเวลาราชการให้ชัดเจน ได้แก่ ช่วงวันทำการระหว่างเวลา
๑๖.๓๐ – ๐๘.๓๐ น. วันหยุดราชการ และวันหยุดนักขัตฤกษ์ พร้อมกำหนดแนวทางปฏิบัติ เช่น

ให้...(ระบุหน่วยงานรับผิดชอบ)...เป็นผู้รับผิดชอบการแก้ไขปัญหาอัคคีภัยที่เกิดขึ้น
ในช่วงเวลานอกเวลาราชการ ได้แก่ วันทำการระหว่างเวลา ๑๖.๓๐ – ๐๘.๓๐ น. วันหยุดราชการ และ
วันหยุดนักขัตฤกษ์ โดยมีแนวปฏิบัติ ดังนี้

๑. ให้ผู้พบเห็นเหตุการณ์คนแรกตัดสินใจว่าสามารถดับเพลิงได้ด้วยตนเองหรือไม่
หากสามารถดับเพลิงได้ให้ทำการดับเพลิงเบื้องต้น แต่หากไม่สามารถดับเพลิงได้ให้ร้องขอความช่วยเหลือ
หรือแจ้งเหตุเพลิงไหม้ไปยังจุดรับแจ้งเหตุเพลิงไหม้...(ระบุหมายเลขโทรศัพท์ที่กำหนดเป็นจุดรับแจ้งเหตุ
เพลิงไหม้)...หรือทางวิทยุสื่อสารเคลื่อนที่หลัก...(ระบุคลื่นความถี่วิทยุที่ใช้เป็นข่ายในการแจ้งเหตุ
เพลิงไหม้)...

๒. เมื่อเจ้าหน้าที่ที่อยู่ประจำจุดรับแจ้งเหตุเพลิงไหม้ได้รับการร้องขอความช่วยเหลือหรือ
ได้รับแจ้งเหตุเพลิงไหม้ให้เข้าทำการดับเพลิงทันที หากไม่สามารถดับเพลิงได้ให้แจ้งเหตุเพลิงไหม้ไปยัง
สถานีดับเพลิงใกล้เคียงผ่านหมายเลข ๑๙๙ พร้อมทั้ง แจ้งผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นทราบโดยเร็ว
เพื่อสั่งการต่อไป

๓. เมื่อเพลิงสงบให้ส่งมอบภารกิจให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง
ต่อไป เช่น การสำรวจความเสียหาย การปรับปรุงและบูรณะพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ เป็นต้น

ฯลฯ

๖.๓ การปฏิบัติกรณีเพลิงไหม้ขั้นรุนแรง

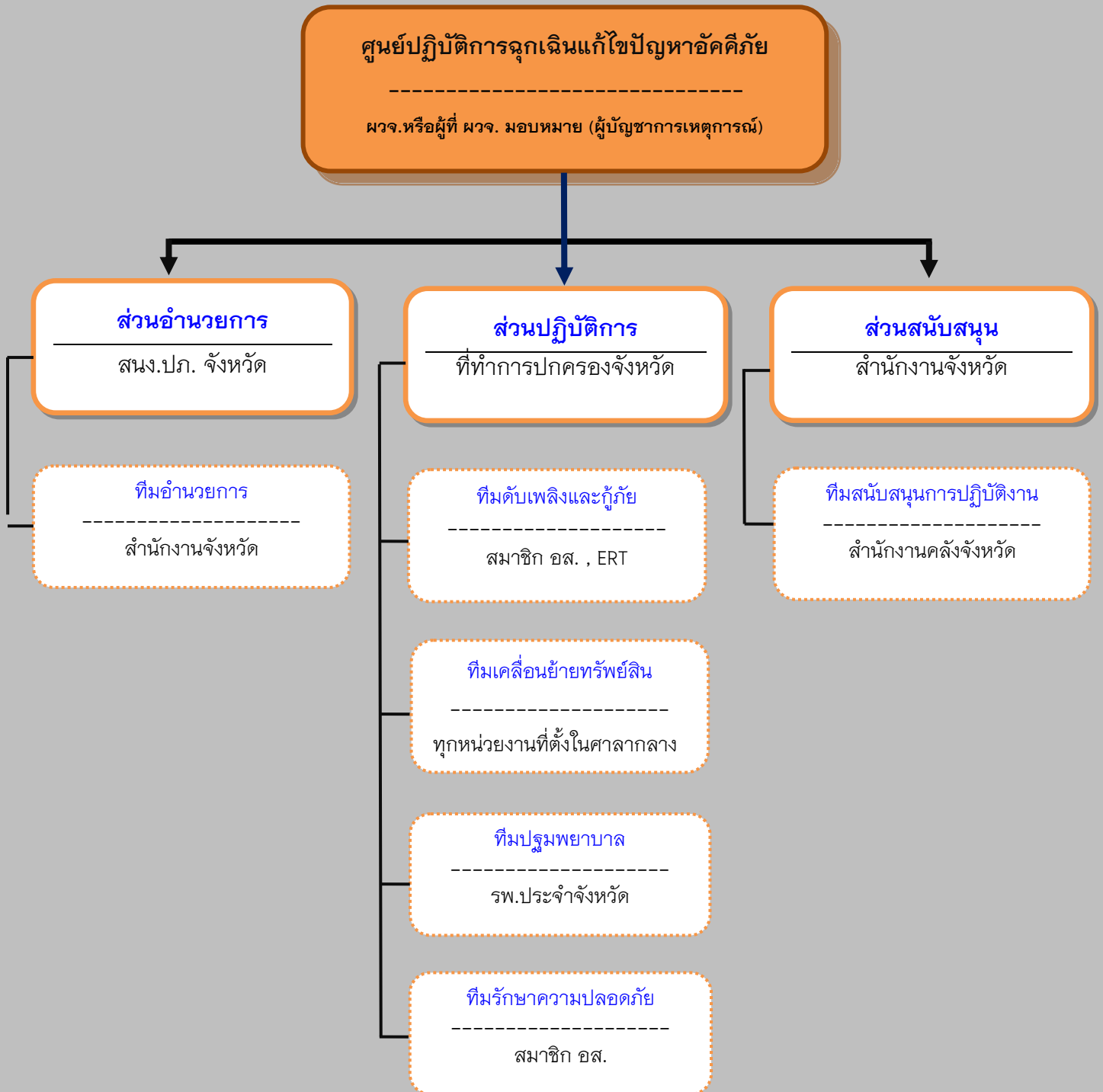
* ให้กำหนดแนวทางปฏิบัติกรณีเพลิงไหม้ขั้นรุนแรงให้ชัดเจน เช่น กำหนด
ผู้บัญชาการเหตุการณ์ กำหนดโครงสร้างองค์กรรับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาเพลิงไหม้ขั้นรุนแรง
กำหนดบทบาทหน้าที่ของส่วนต่างๆ ฯลฯ เช่น

๑. ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายเข้าบัญชาการเหตุการณ์
ในฐานะผู้บัญชาการเหตุการณ์ตามแผนป้องกันและระงับอัคคีภัยของศาลากลางจังหวัดฯ

๒. ให้หน่วยงานต่างๆ รับผิดชอบภารกิจในการแก้ไขปัญหาคคีภัย กรณีเกิดเพลิงไหม้
ขั้นรุนแรง โดยแบ่งออกเป็น ๓ ส่วน ๖ ทีม และให้ปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายทันที
ได้แก่ (๑) ส่วนอำนวยการ มี ๑ ทีม ได้แก่ ทีมอำนวยการ (๒) ส่วนปฏิบัติการ มี ๔ ทีม ได้แก่ ทีมดับเพลิง
และกู้ภัย ทีมเคลื่อนย้ายทรัพย์สิน ทีมปฐมพยาบาล และทีมรักษาความปลอดภัย (๓) ส่วนสนับสนุน
มี ๑ ทีม ได้แก่ ทีมสนับสนุนการปฏิบัติงาน (รายละเอียดตามแผนภาพแสดงโครงสร้างศูนย์ปฏิบัติการ
ฉุกเฉินแก้ไขปัญหาคคีภัย)

(ตัวอย่าง)

โครงสร้างศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉินแก้ไขปัญหาคดีภัย

โดยให้ส่วน/ทีมต่างๆ ตามโครงสร้างศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉินแก้ไขปัญหาคดีภัย มีบทบาทหน้าที่ เช่น

ที่	ส่วน	ทีม	หน่วยรับผิดชอบ	บทบาท/หน้าที่
๑	ส่วนอำนวยการ	ทีมอำนวยการ	สำนักงานจังหวัด	๑) จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉินแก้ไขปัญหาคัดศักดิ์ เพื่อเป็นศูนย์ประสานในการแก้ไขปัญหาคัดศักดิ์ของศาลากลางจังหวัด ๒) อำนวยการและประสานการปฏิบัติเพื่ออำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานแก้ไขปัญหาคัดศักดิ์ของทีมต่างๆ ๓) มอบหมายเจ้าหน้าที่เป็นผู้ประสานงานและกำหนดจุดจอดรถดับเพลิงและรถพยาบาลให้เหมาะสมตามสถานการณ์ ๔) ประเมินสถานการณ์และวางแผนในการแก้ไขปัญหาคัดศักดิ์เสนอผู้บัญชาการเหตุการณ์ เพื่อประกอบการตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาคัดศักดิ์ให้สอดคล้อง และทันต่อสถานการณ์ ฯลฯ
๒	ส่วนปฏิบัติการ	ทีมดับเพลิงและกู้ภัย	สมาชิก อส. , ERT	๑) ทำการดับเพลิงเมื่อมีเพลิงไหม้เกิดขึ้น โดยใช้เครื่องดับเพลิงที่มีอยู่ตามชั้นต่างๆ หากไม่สามารถควบคุมเพลิงได้ให้รายงานผู้บัญชาการเหตุการณ์ทราบทันที ๒) ประสานงานกับหน่วยงานภายนอกเพื่อควบคุมเพลิงไหม้ (กรณีหน่วยงานภายนอกเข้าทำการดับเพลิง) ๓) เข้าค้นหาผู้สูญหาย กรณีได้รับแจ้งว่ามีผู้ติดค้างอยู่ในบริเวณเกิดเพลิงไหม้ ฯลฯ

ที่	ส่วน	ทีม	หน่วยรับผิดชอบ	บทบาท/หน้าที่
๒	ส่วนปฏิบัติการ	ทีมเคลื่อนย้าย ทรัพย์สิน	ทุกหน่วยงานที่ตั้งใน ศาลากลาง	๑) ทำการเคลื่อนย้ายทรัพย์สินของ ทางราชการไปยังสถานที่ปลอดภัย เช่น รถยนต์ราชการ เอกสารสำคัญ ฯลฯ ๒) ดูแลรักษาทรัพย์สินของทางราชการ ที่เคลื่อนย้ายไป ๓) จัดทำบัญชีลงทะเบียนทรัพย์สินของทาง ราชการที่เคลื่อนย้าย ๔) เคลื่อนย้ายทรัพย์สินของทางราชการ กลับไปยังสถานที่ปฏิบัติงาน/สถานที่ ปฏิบัติงานสำรอง ฯลฯ
		ทีมปฐมพยาบาล	รพ.ประจำจังหวัด	๑) ทำการปฐมพยาบาลเบื้องต้น หากมีผู้ได้รับบาดเจ็บรุนแรงให้แจ้ง ผู้บัญชาการเหตุการณ์ทราบก่อน ประสานการส่งต่อไปยังโรงพยาบาล ใกล้เคียง ๒) ประสานโรงพยาบาลที่กำหนดไว้ ตามแผน เพื่อส่งต่อผู้ได้รับบาดเจ็บ ไปทำการรักษา ฯลฯ
		ทีมรักษา ความปลอดภัย	สมาชิก อส.	๑) จัดระบบการจราจร ดูแลความสงบ เรียบร้อย อำนวยความสะดวกให้แก่ เจ้าหน้าที่ทีมดับเพลิงและทีมอื่นๆ ใน การระงับเพลิงไหม้ ๒) ห้ามผู้ไม่เกี่ยวข้องเข้าไปในบริเวณ ที่เกิดเหตุ พร้อมทั้งเฝ้าระวังพื้นที่เกิด เหตุ เพื่อป้องกันการโจรกรรมทรัพย์สิน และเหตุร้ายต่างๆ ตลอด ๒๔ ชั่วโมง ฯลฯ
๓	ส่วนสนับสนุน	ทีมสนับสนุนการ ปฏิบัติงาน	สำนักงานคลังจังหวัด	• จัดเตรียมอาหาร น้ำ และเครื่องดื่ม สำหรับผู้ปฏิบัติงาน ฯลฯ

๓/. การปฏิบัติหลังเกิดอัคคีภัย

* ให้กำหนดแนวทางปฏิบัติภายหลังสถานการณ์อัคคีภัยได้สิ้นสุดลงแล้ว โดยให้ดำเนินการเกี่ยวกับการรวบรวมข้อมูลความเสียหาย การฟื้นฟูบูรณะพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ เช่น

๑. ให้...(ระบุนหน่วยงานรับผิดชอบ)...ดำเนินการรวบรวมข้อมูลความเสียหายที่เกิดขึ้น สำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้นต่ออาคารของศาลากลาง

๒. ดำเนินการฟื้นฟูบูรณะ/ปรับปรุงแก้ไขพื้นที่ ที่ได้รับความเสียหายให้กลับคืนสู่สภาพเดิม หรือดีกว่าเดิมโดยเร็ว

๓. สรุปและจัดทำรายงานข้อมูลความเสียหายที่เกิดขึ้น และการให้ความช่วยเหลือรายงาน ผู้บังคับบัญชาทราบ พร้อมทั้งจัดเก็บข้อมูลนำมาใช้ประโยชน์ในการวางแผนป้องกันและลดความเสี่ยง อัคคีภัยที่อาจเกิดขึ้นให้มัน้อยที่สุด

ฯลฯ

* ให้กำหนดแผนสำรองในกรณีอัคคีภัยที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบต่อทรัพยากรสำคัญจนไม่สามารถรองรับการปฏิบัติงานได้ ฯลฯ เช่น

หากสถานที่ปฏิบัติงานได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ โดยได้ประเมินความเสี่ยงและวิเคราะห์ ผลกระทบต่อทรัพยากรที่สำคัญแล้วว่าไม่สามารถรองรับปฏิบัติงานได้ให้หน่วยงานถือปฏิบัติตาม แผนบริหารความต่อเนื่องของหน่วยงาน (Business Continuity Plan) เช่น

ให้...(ระบุนหน่วยงานรับผิดชอบ)...เสนอผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาประกาศใช้แผนบริหาร ความต่อเนื่อง (Business Continuity Plan) ของศาลากลางจังหวัด โดยให้หน่วยงานรับผิดชอบการบริหาร ความต่อเนื่องด้านต่างๆ จัดเตรียมทรัพยากรในด้านที่รับผิดชอบไว้ล่วงหน้า เช่น การสำรวจทรัพยากร ที่มีอยู่เพื่อใช้วางแผนในจัดการการจัดเตรียมเพื่อเข้าสถานที่ปฏิบัติงานสำรอง ฯลฯ ซึ่งมีแนวทางดำเนินการ ดังนี้

๑. ด้านสถานที่ปฏิบัติงาน

: ให้...(ระบุนหน่วยงานรับผิดชอบ)...เป็นหน่วยรับผิดชอบหลักในการบริหารจัดการด้านสถานที่ ปฏิบัติงาน โดยกำหนดสถานที่ปฏิบัติงานสำรองไว้ใน ๒ กรณี คือ

- กรณีเกิดผลกระทบบางส่วน : ให้ใช้...(ระบุสถานที่ปฏิบัติงานสำรองอย่างน้อย ๒ – ๓ แห่ง)... เป็นสถานที่ปฏิบัติงานสำรองตามลำดับ

- กรณีเกิดผลกระทบทั้งหมด : ให้ใช้...(ระบุสถานที่ปฏิบัติงานสำรองอย่างน้อย ๒ – ๓ แห่ง)... เป็นสถานที่ปฏิบัติงานสำรองตามลำดับ

๒. ด้านอุปกรณ์และเครื่องมือ

: ให้...(ระบุหน่วยงานรับผิดชอบ)...เป็นหน่วยรับผิดชอบหลักในการบริหารจัดการด้านอุปกรณ์และเครื่องมือ โดยดำเนินการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานให้สำนัก/กอง/หน่วยงานที่ได้รับผลกระทบจากอัคคีภัย

๓. ด้านข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

: ให้...(ระบุหน่วยงานรับผิดชอบ)...เป็นหน่วยรับผิดชอบหลักในการบริหารจัดการด้านข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยดำเนินการวางระบบ/เชื่อมโยงเครือข่ายคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร ณ สถานที่ปฏิบัติงานสำรอง

๔. ด้านการประสานผู้ให้บริการ

: ให้...(ระบุหน่วยงานรับผิดชอบ)...เป็นหน่วยรับผิดชอบหลักในการบริหารจัดการด้านการประสานผู้ให้บริการ เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างต่อเนื่องกรณีเกิดภาวะวิกฤติฉุกเฉินจากเหตุการณ์อัคคีภัยที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้าหรือเกิดผลกระทบขยายเป็นวงกว้าง

๕. ด้านบุคลากร

: ให้...(ระบุหน่วยงานรับผิดชอบ)...เป็นหน่วยรับผิดชอบหลักในการบริหารจัดการด้านบุคลากร เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างต่อเนื่องกรณีเกิดภาวะวิกฤติฉุกเฉินจากเหตุการณ์อัคคีภัยที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้าหรือเกิดผลกระทบขยายเป็นวงกว้าง

ฯลฯ

๔. ภาคผนวก

๔.๑ ภาคผนวก ก ตัวอย่างบัญชีรายชื่อหน่วยงานติดต่อกรณีเกิดอัคคีภัย

บัญชีรายชื่อหน่วยงานติดต่อกรณีเกิดอัคคีภัย

หน่วยงาน	หมายเลขโทรศัพท์	ชื่อ-นามสกุลผู้ที่ติดต่อได้ กรณีเกิดอัคคีภัย
แจ้งเหตุเพลิงไหม้		
สายด่วนนิรภัย (ปภ.)		
สถานีดับเพลิง.....		
สถานีดับเพลิง.....		
โรงพยาบาล.....		
โรงพยาบาล.....		
สถานีตำรวจ.....		

หน่วยงาน	หมายเลขโทรศัพท์	ชื่อ-นามสกุลผู้ที่ติดต่อได้ กรณีเกิดอัคคีภัย
สถานีตำรวจ.....		
การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สาขา		
การประปาส่วนภูมิภาค สาขา		
มูลนิธิ.....		
มูลนิธิ.....		
	ฯลฯ	

๘.๒ ภาคผนวก ข ตัวอย่างแบบตรวจตราความปลอดภัยเกี่ยวกับอัคคีภัย

แบบตรวจตราความปลอดภัยเกี่ยวกับอัคคีภัย

หน่วยงาน.....(ระบุชื่อหน่วยงาน).....

ที่	รายการ	จำนวน	ผลการตรวจตรา		การปรับปรุง/แก้ไข		หมายเหตุ
			เรียบร้อย	ชำรุด/ ใช้งาน ไม่ได้	อยู่ระหว่าง ดำเนินการ	ปรับปรุง/แก้ไข เรียบร้อย	
๑	ปลั๊กต่างๆ						
๒	กระติกน้ำร้อน						
๓	คอมพิวเตอร์						
๕	เครื่องปรับอากาศ						
๖	สวิตช์ไฟฟ้า						
๓๗	ถังดับเพลิง						
๘	อุปกรณ์ตรวจจับควัน (Smoke Detector)						
๙	อุปกรณ์แจ้งเตือน เพลิงไหม้ (Fire alarm)						

ที่	รายการ	จำนวน	ผลการตรวจตรา		การปรับปรุง/แก้ไข		หมายเหตุ
			เรียบร้อย	ชำรุด/ ใช้งาน ไม่ได้	อยู่ระหว่าง ดำเนินการ	ปรับปรุง/แก้ไข เรียบร้อย	
๑๐	เส้นทางหนีไฟ (ควรตรวจตราให้ ครอบคลุมเกี่ยวกับ มาตรฐานของประตู ผนัง และพื้นที่ใช้เป็นเส้นทาง หนีไฟว่าสามารถทน ความร้อนได้เพียงพอ หรือไม่)						
๑๑	ป้ายสื่อความหมาย ปลอดภัย เช่น ทางหนีไฟ ทางเข้า/ทางออก ฯลฯ						
๑๒	อื่นๆ (โปรดระบุ).....						

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจตรา

()

ตำแหน่ง.....

วันที่ตรวจตรา.....เดือน.....พ.ศ.

๘.๓ ภาคผนวก ค ตัวอย่างแผนอพยพหนีไฟของหน่วยงาน

แผนอพยพหนีไฟของ.....(ระบุชื่อหน่วยงาน).....

ที่	ข้อกำหนดในการอพยพ	รายละเอียด
๑	ผู้นำการอพยพ	* ให้กำหนดผู้ที่ทำหน้าที่นำอพยพ พร้อมผู้นำอพยพสำรอง ๑-๒ คน (กรณีผู้นำอพยพไม่สามารถปฏิบัติงานได้) โดยให้ระบุชื่อ-นามสกุล ตำแหน่งและเบอร์โทรศัพท์ติดต่อ เช่น - นางมณีรัตน์ อดุลยประภากร นักวิเคราะห์ฯ ชำนาญการพิเศษ ผู้นำอพยพ (เบอร์โทรศัพท์) - นางสาวดาวหวัน แสงอ่อง นักวิเคราะห์ฯ ชำนาญการ ผู้นำอพยพสำรองคนที่ ๑ (เบอร์โทรศัพท์) - นางสาวสิริพิน ทิพย์ภัสกุล นักวิเคราะห์ฯ ชำนาญการ ผู้นำอพยพสำรองคนที่ ๒ (เบอร์โทรศัพท์) ฯลฯ
๒	ผู้ตรวจสอบยอดผู้อพยพ	* ให้กำหนดผู้ที่ทำหน้าที่ผู้ตรวจสอบยอดผู้อพยพ พร้อมผู้ตรวจสอบยอดผู้อพยพสำรอง ๑-๒ คน(กรณีผู้ตรวจสอบยอดผู้อพยพไม่สามารถปฏิบัติงานได้) โดยให้ระบุชื่อ-นามสกุล ตำแหน่งและเบอร์โทรศัพท์ติดต่อ เช่น - นางสาวนันทินthy ศรีจันทร์ หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไป ผู้ตรวจสอบยอดผู้อพยพ (เบอร์โทรศัพท์) - นางประณีต เลิศรัตน์อมรกุล พนักงานพิมพ์ ส ๓ ผู้ตรวจสอบยอดผู้อพยพสำรองคนที่ ๒ (เบอร์โทรศัพท์) - นางวีรวัลย์ โพธิ์มา พนักงานพิมพ์ ส ๓ ผู้ตรวจสอบยอดผู้อพยพสำรองคนที่ ๓ (เบอร์โทรศัพท์) ฯลฯ
๓	ผู้ทำหน้าที่ชุดปฐมพยาบาล	* ให้กำหนดผู้ที่ทำหน้าที่ชุดปฐมพยาบาล พร้อมผู้ทำหน้าที่ชุดปฐมพยาบาลสำรอง ๑-๒ คน (กรณีผู้ทำหน้าที่ชุดปฐมพยาบาลไม่สามารถปฏิบัติงานได้) โดยให้ระบุชื่อ-นามสกุล ตำแหน่งและเบอร์โทรศัพท์ติดต่อ เช่น

ที่	ข้อกำหนดในการอพยพ	รายละเอียด
		- นางจันทร์จิรา โพธิ์ทองนาค นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ ผู้ทำหน้าที่ชุดปฐมพยาบาล (เบอร์โทรศัพท์) - นางสาวอนัญญา เทียนหอม นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ ผู้ทำหน้าที่ชุดปฐมพยาบาลสำรองคนที่ ๒ (เบอร์โทรศัพท์) - นางสาวปรียา นาสุข พนักงานนโยบายและแผนงาน ผู้ทำหน้าที่ชุดปฐมพยาบาลสำรองคนที่ ๓ (เบอร์โทรศัพท์) ฯลฯ
๔	เส้นทางอพยพหนีไฟ	* ให้กำหนดเส้นทางอพยพหนีไฟของหน่วยงานอย่างน้อย ๑-๒ เส้นทาง พร้อมอธิบายรายละเอียดของเส้นทางอพยพหนีไฟให้ชัดเจน ตั้งแต่จุดเริ่มต้นจนถึงจุดรองรับการอพยพ โดยอาจมีแผนผังแสดงเส้นทางอพยพหนีไฟประกอบด้วยก็ได้ เช่น - เส้นทางที่ ๑ อาคาร ๓ / ชั้น ๓ ใช้บันไดปกติอาคาร ๓ ชั้น ๓ ไปยังจุดรองรับการอพยพบริเวณหน้าอาคาร ๒ กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น - เส้นทางที่ ๒ อาคาร ๓ / ชั้น ๒ ใช้บันไดปกติ อาคาร ๓ ชั้น ๓ ลงไปชั้น ๒ ใช้ทางเชื่อมระหว่างอาคาร ๑ และอาคาร ๓ ผ่านหน้าห้องรองอธิบดี ฝ่ายปฏิบัติการ และรองอธิบดีฝ่ายวิชาการ ลงบันไดปกติอาคาร ๑ ไปยังจุดรองรับการอพยพบริเวณหน้าอาคาร ๒ กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ฯลฯ
๕	จุดรวมพล	* ให้กำหนดจุดรองรับการอพยพที่ชัดเจน เช่น สนามหญ้าพระที่นั่งนงคราญสโมสร กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (จุดรวมพล หมายถึง พื้นที่ปลอดภัยที่สามารถรองรับการอพยพกรณีเกิดเพลิงไหม้ของเจ้าหน้าที่และทรัพย์สินได้)
๖	สัญลักษณ์นำการอพยพ	* ให้กำหนดสัญลักษณ์นำการอพยพ โดยอาจใช้ธงสีต่างๆ เป็นสัญลักษณ์นำการอพยพ พร้อมกำหนดจุดติดตั้งสัญลักษณ์ ทั้งนี้ขอให้สำนัก/กอง/หน่วยงานใช้สีธงที่แตกต่างกัน ๑) ใช้ธงสีเขียวอ่อนมีตัวอักษร นส. เป็นสัญลักษณ์ สำหรับนำการอพยพ ๒) จุดติดตั้งธงที่ใช้ในการอพยพ

ที่	ข้อกำหนดในการอพยพ	รายละเอียด
		- บริเวณหน้าฝ่ายบริหารทั่วไป - บริเวณหน้าส่วนนโยบายภัยจากธรรมชาติ - บริเวณหน้าส่วนนโยบายภัยจากมนุษย์และความมั่นคง - บริเวณหน้าส่วนติดตามและประเมินผล - บริเวณหน้าส่วนยุทธศาสตร์และงบประมาณ
๓/	ข้อควรปฏิบัติในการอพยพหนีไฟ	* ให้ระบุข้อควรปฏิบัติในการอพยพหนีไฟ/การปฏิบัติตนที่ถูกต้องในการอพยพหนีไฟ เช่น - พยายามตั้งสติให้ดี ควบคุมอารมณ์ให้สงบ มั่นคง ไม่ตื่นตระหนก - ห้ามใช้ลิฟต์ในขณะเกิดอัคคีภัยโดยเด็ดขาด และให้ใช้บันไดหนีไฟและทางหนีไฟ - ขณะอพยพให้ใช้วิธีเดินเร็วชิดด้านขวาเป็นหลัก ห้ามวิ่งหรือเดินช้า - เชื้อเพลิงและปฏิบัติตามคำแนะนำของผู้นำอพยพอย่างเคร่งครัด - ห้ามชนล้มภาระใดๆ ติดตัวไปในขณะอพยพ ยกเว้นเงินและเอกสารสำคัญ - ระหว่างการอพยพห้ามเดินคุยเล่นกัน อย่าส่งเสียงอะอะหรือเร่งให้คนที่อยู่ข้างหน้าเดินเร็วขึ้น อย่าผลัก อย่าดัน หรือแข่งกัน - หากออกจากบันไดหนีไฟเป็นคนสุดท้ายให้ปิดประตูหนีไฟ เพื่อป้องกันควันไฟเข้าไปในช่องบันไดหนีไฟ - เมื่อเดินทางออกมาภายนอกห้องแล้ว ห้ามเดินทางย้อนกลับเข้าไปที่ห้องอีก ไม่ว่าจะนึกเรื่องสำคัญอะไรขึ้นมาได้ก็ตาม ฯลฯ

๘.๔ ภาคผนวก ง ตัวอย่างบัญชีรายชื่อเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานประจำของหน่วยงาน

บัญชีรายชื่อเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานประจำของ (ระบุชื่อหน่วยงาน).....

ประกอบด้วย

ข้าราชการ	จำนวน.....คน	จำแนกตามเพศ	ชาย.....คน	หญิง.....คน
ลูกจ้างประจำ	จำนวน.....คน		ชาย.....คน	หญิง.....คน
พนักงานราชการ	จำนวน.....คน		ชาย.....คน	หญิง.....คน
รวม	จำนวน.....คน		ชาย.....คน	หญิง.....คน

ที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	โทรศัพท์	กรู๊ปเลือด	โรคประจำตัว	บุคคลและเบอร์โทรศัพท์ติดต่อกรณีฉุกเฉิน
๑						
๒						
๓						
๔						
๕						
๖						
๗						
๘						
๙						
๑๐						
๑๑						
			ฯลฯ			